

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Гончарової Наталії Миколаївни «Теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку», представлену на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації. Аналіз наукової літератури засвідчує узгоджену думку науковців про важливу роль періоду навчання в школі для формування та зміцнення здоров'я школярів, формування всебічно розвинутої особистості, створення базових положень подальшого гармонійного розвитку дитини, формування ціннісного ставлення до власного здоров'я, стимулювання рухової активності.

Навчання в початковій школі дітей – важливий період набуття соціального досвіду, який супроводжується складним періодом адаптації. Зниження віку початку систематичних занять в школі до шести років супроводжується проявом дезадаптації, фізичної неготовності організму, виникненням ускладнень в оволодінні навчальним матеріалом і налагодженні соціальних відносин у дитячому колективіщо створює загрозу підвищення рівня захворюваності дітей молодшого шкільного віку.

Важливе значення для покращення здоров'я дітей молодшого шкільного віку й адаптації до умов навчання має впровадження в освітній процес із фізичного виховання здоров'яформуючих освітніх технологій, які являють собою цілеспрямовану оздоровчу гуманістичну, особистісно орієнтовану взаємодію вчителя та учня, що включає сукупність засобів, прийомів, методів, спрямованих на формування, збереження, зміцнення, відновлення здоров'я особистості.

Особливої актуальності набувають теоретичні та практичні положення здоров'яформуючої діяльності в контексті становлення принципово нового компетентнісного підходу до освіти дітей молодшого шкільного віку визначено в рамках функціонування Нової української школи.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до «Зведеного Плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту за темою 3.7: «Вдосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні та реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини» (номер державної реєстрації 0111U001734) і Плану НДР НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.13: «Теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій у процесі фізичного виховання різних груп населення» (номер державної реєстрації 0116U001615). Роль автора, як співвиконавця, полягає в розробці концепції здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Аналіз дисертаційної роботи засвідчує, що дисертант застосував оригінальний принцип структуризації матеріалу, який дозволив охопити всі сторони проведених досліджень, результати яких логічно викладені 532 сторінках тексту, містить 76 таблиць та 39 рисунків. У роботі використано 419 літературних джерел та інформаційних ресурсів.

Результати дисертаційної роботи мають об'єктивний характер, спираються на достатню кількість дослідницького матеріалу, отриманого завдяки використанню комплексу інформативних методів, що відповідають поставленій меті та завданням дисертації. Отримані показники обчислені з використанням методів математичної статистики. Позитивної оцінки заслуговує оформлення результатів дослідження, варто відзначити логіку викладу та послідовність виконання наукового пошуку.

Висновки впливають зі змісту дисертаційної роботи, їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Наукова новизна роботи полягає в тому, *щовперше*: науково обґрунтована та розроблена концепція здоров'яформуючих технологій в

процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку, основу якою складають теоретико-методичні засади та емпіричний досвід формування здоров'я дітей молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання, що спрямована на формування уявлень у дітей про здоров'я як цінність, культури здоров'я, особистісних якостей дитини, що сприяють формуванню, збереженню і зміцненню її здоров'я, мотивації до оздоровчої рухової активності, оптимізації процесів адаптації до умов навчання в школі. Структурними складовими концепції є: передумови розробки (соціальні, біологічні, особистісні), концептуальні підходи (системний, синергетичний, діяльнісний, діалектичний, особистісно-орієнтований, диференційований, аксіологічний, партисипативний, соціокультурний, середовищний, компетентнісний), концептуальні основи (мета, завдання, принципи), умови впровадження, критерії ефективності концепції та її практична реалізація; теоретично обґрунтовані та розроблені здоров'яформуючі технології в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку, що складаються із адаптаційного, операційно-діяльнісного, аксіологічного, гносіологічного, контрольного компонентів, зміст яких визначається у відповідності до циклів підготовки в початковій школі та в основу яких покладено особливості перебігу процесів адаптації дітей до умов навчання в школі, процесів фізичного розвитку дітей та становлення функціональних систем організму дітей, поетапне формування фізичної підготовленості, мотивації, що ґрунтується на факторній структурі фізичного стану дітей молодшого шкільного віку; науково обґрунтовано соціальні, педагогічні, організаційні умови реалізації здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання молодших школярів, які містять заходи планування змісту діяльності та засобів впливу на фізичний стан дітей та їх мотивацію до фізкультурно-оздоровчої діяльності, методичні основи організації та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності, налагодження співпраці суб'єктів педагогічного процесу, формування особистості вчителя як провідної ланки здоров'яформуючої діяльності школярів; виявлено

характерні ознаки та запропоновано принципи здоров'яформуючої діяльності в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку: інноваційного проектування, здоров'яформуючої валідності, домінанти здоров'я дитини, триєдиного розуміння здоров'я, превентивності педагогічного впливу, компетентності вчителя, системності;

додовнено: масив даних відносно детермінант, що впливають на здоров'я дітей молодшого шкільного віку та їх адаптацію до умов навчання в школі; визначено ступінь впливу біологічних, соціальних, особистісних факторів у різні періоди становлення організму дітей; механізми нівелювання факторів негативного впливу на стан здоров'я дитини та процеси адаптації до умов навчання в школі; дані щодо умов оптимізації адаптаційного процесу дітей до умов навчання в школі, на основі проведення комплексної діагностики показників адаптації до умов навчання в школі; управління процесом адаптації за рахунок взаємодії всіх учасників педагогічного процесу; застосування засобів та методів впливу на процес адаптації дітей до навчання на основі комплексного підходу, індивідуалізації та диференціації; інформаційну базу знань щодо сприятливого впливу засобів туризму на організм дітей молодшого шкільного віку; дані про вікові особливості розвитку адаптаційно-резервних можливостей дітей молодшого шкільного віку, фізичного розвитку, фізичної підготовленості та роботоздатності, що характеризуються гетерохронністю розвитку;

набули подальшого розвитку: зміст здоров'яформуючої діяльності дітей молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання; положення щодо оптимізації процесів адаптації до умов навчання в школі на основі засобів фізичного виховання.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в емпіричній перевірці ефективності концепції здоров'яформуючих технологій в процес фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку для підвищення рівня фізичного стану та оптимізації процесу адаптації до умов навчання в школі.

Основні теоретичні положення дисертаційної роботи, висновки і рекомендації впроваджено в навчальний процес Національного університету фізичного виховання і спорту України, Львівського державного університету фізичної культури, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Житомирського державного університету ім. І. Франка, Академії менеджменту та адмініструванню в Ополе (Польща, м. Ополе), що підтверджено відповідними актами впровадження.

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено процес фізичного виховання учнів початкових класів загальноосвітніх шкіл Вінницької та Сумської області, що сприяло підвищенню ефективності процесу фізичного виховання та реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» та Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року.

За темою дисертаційної роботи опубліковано⁴⁷ наукових праць. Основні положення дисертаційної роботи викладено у монографії «Здоров'яформуючі технології у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку» (2018) та 46 наукових працях за темою дисертації: 1 монографія опублікована у співавторстві, 18 праць опубліковано у фахових виданнях України (із них 10 введено до міжнародних наукометричних баз), 5 – у наукових періодичних виданнях інших держав (введених до міжнародних наукометричних баз), 17 мають апробаційний характер, 5 додатково відображають наукові результати дисертації.

Аналіз змісту цих публікацій, їх порівняння з даними вивчених літературних джерел підтверджують новизну отриманих автором результатів і сформульованих положень, що виносяться на захист. Також вони засвідчують повне відображення в них результатів дослідження.

Дисертаційна робота складається зі вступу, шести розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, вказано на зв'язок роботи з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, основні методологічні засади дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, визначено особистий внесок здобувача в опублікованих у співавторстві наукових працях; подано інформацію про апробацію і впровадження результатів дослідження, представлено його етапи та наведено дані про кількість публікацій автора за темою дисертації.

У **першому розділі** «**Теоретичний базис здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку**» представлено аналіз науково-методичної літератури та практичного досвіду за проблематикою дослідження.

Репрезентовано основні підходи до оцінки здоров'я школярів на сучасному етапі розвитку освіти та детермінанти, що визначають стан здоров'я дітей у період навчання в школі.

Розкрито сучасний стан організації фізичного виховання у закладах освіти у напрямку збереження здоров'я школярів, визначено проблемні питання низької ефективності процесу фізичного виховання у напрямку збереження та формування здоров'я дітей шкільного віку на сучасному етапі розвитку освіти, узагальнено наявні наукові дані щодо сутності, класифікації здоров'язберігаючих та здоров'яформуючих технологій, проаналізовано понятійний апарат дослідження, встановлено, що здоров'яформуючі технології передбачають спільну діяльність суб'єктів освітнього процесу щодо формування, збереження, відновлення, зміцнення здоров'я дитини на основі розвитку свідомого ставлення у неї до власного здоров'я, формування здібностей до конструктивного вирішення питань

дотримання засад здорового способу життя. Вище сказане визначає науково-практичну актуальність порушеної проблеми.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** обґрунтовано систему методів дослідження, що відповідають об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження; описано організацію дослідження і контингент обстежуваних дітей. Для досягнення поставленої мети та поступового вирішення завдань дослідження було застосовано групу методів: аналіз та синтез даних науково-методичної літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет і передового досвіду; узагальнення нормативно-правової бази, програмно-методичної документації; абстрагування, контент-аналіз, конкретизація та класифікація, прогнозування; педагогічні методи дослідження; медико-біологічні методи дослідження; опитування; методи математичної статистики: метод середніх величин, вибірковий метод, факторний аналіз, кореляційний аналіз. Дослідження було проведено в період з 2012 р. по 2018 р.

У третьому розділі дисертаційної роботи **«Характеристика фізичного стану та перебігу адаптації до навчання дітей молодшого шкільного віку як критерію ефективності процесу фізичного виховання»** в контексті проблеми формування здоров'я дітей молодшого шкільного віку на теоретичному рівні було доповнено емпіричною складовою наукового дослідження. Отримані дані дозволяють оцінити ефективність процесу фізичного виховання з позиції змін фізичного стану дітей за період навчання в початковій школі. В структурі показників, що характеризують фізичний стан дитини молодшого шкільного віку були визначені показники фізичного розвитку, функціонування систем організму, фізичної підготовленості, ступеня опірності організму несприятливим факторам навколишнього середовища, загального рівня захворюваності, з урахуванням рівня їх рухової активності та психологічного стану. Також, не залишили без уваги, особливості контингенту досліджуваних молодшого

шкільного віку, що обумовлені наявністю періоду адаптації до умов навчання в школі.

Проведений факторний аналіз дозволив виявити, що структура фізичного стану та адаптації до умов навчання в школі у учнів першого класу включає від чотирьох до п'яти факторів в залежності від віку та статі.

Результати дослідження дозволили з'ясувати наявність невирішених питань у процесі фізичного виховання в школі: високий рівень захворюваності дітей та її підвищення протягом навчання в початковій школі; невідповідність окремих показників фізичного стану дітей показникам вікової норми; наявність факторів несприятливого впливу на процес адаптації дітей до навчання в школі та обмежене використання засобів спрямованого впливу на оптимізацію процесу адаптації до умов навчання.

Отримані дані стали підґрунтям для визначення основних теоретико-методичних засад концепції здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання.

У **четвертому розділі дисертаційної роботи «Концепція здоров'яформуючих технологій у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку»** на основі даних отриманих за результатами теоретичного аналізу науково-методичної літератури та передового досвіду, даних констатувального педагогічного експерименту сформульовані основні положення концепції здоров'яформуючих технологій у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

В основу обґрунтування запропонованої концепції було покладено низку передумов – соціальні, особистісні та біологічні, які формують цілісну систему причинно-наслідкових зв'язків діяльності у напрямку формування здоров'я дітей молодшого шкільного віку.

За своєю побудовою авторська концепція складається із трьох основних блоків теоретико-методологічного, організаційно-процесуального,

критеріально-оцінювального та соціальних, педагогічних і організаційних умов її впровадження.

В процесі проведення дослідження були сформовані критерії, на основі яких визначається оцінка ефективності впровадження здоров'яформуючих технологій, серед яких адаптаційний, медико-біологічний, когнітивний, діяльнісно-поведінковий та аксіологічний. Компоненти системи оцінки ефективності визначались за результатами аналізу показників дітей 6-10 років та враховували рекомендації авторів щодо побудови моніторингових досліджень в процесі фізичного виховання.

З урахуванням теоретичного підґрунтя та практичного досвіду було розроблено алгоритм проектування здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Запропонована технологія розробки проекту передбачала поетапне планування заходів з формування здоров'я дітей шкільного віку.

В межах розробки авторської концепції було запропоновано здоров'яформуючі технології в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Основними етапами реалізації здоров'яформуючих технологій були визначені адаптаційно-підготовчий, основний, заключний

В рамках технологій була розроблено програми занять, які за своїм змістом, в межах функціонування здоров'яформуючих технологій склалися із п'яти компонентів, серед яких адаптаційний, гносеологічний, аксіологічний, операційно-діяльнісний, контрольний та відповідає вимогам програми з фізичної культури для учнів 1-4 класів та основним напрямом діяльності по формуванню здоров'я дітей молодшого шкільного віку. Практична реалізація авторської концепції в процес фізичного виховання розглядалась на прикладі змістовного наповнення програми занять засобами туризму, що реалізувались в обсязі 216 годин на навчальний рік, за кратністю занять – тричі на тиждень. Відповідно до основних компонентів зміст здоров'яформуючої діяльності визначався за наступними складовими:

загальна фізична підготовка, туристська підготовка, підготовка орієнтувальника, краєзнавство.

Зміст та підходи до диференціації фізичного навантаження визначались на основі отриманих даних факторного аналізу показників фізичного стану дітей та динаміки їх змін в процесі фізичного виховання.

У п'ятому розділі «Ефективність розробленої концепції технологій формування здоров'я дітей молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання» представлено результати впровадження розробленої концепції у процес фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку.

Впровадження розробленої концепції розглядалось на прикладі переважного використання засобів активного туризму. Засоби активного туризму в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку, мають значний оздоровчий потенціал для організму дітей, формування ціннісного ставлення до здоров'я, досвід соціальної взаємодії у складі туристичної групи.

Результати практичної реалізації запропонованого підходу до здійснення здоров'яформуючої діяльності дітей в процесі фізичного виховання сприяло оптимізації процесів адаптації до умов навчання в школі учнів першого класу.

Порівнюючи особливості перебігу адаптаційних процесів до умов навчання в школі учнів ЕГ1 та КГ1 слід звернути увагу на позитивні зміни у дівчат ЕГ1, де приріст кількості дівчат з вищим за середній рівнем шкільної адаптації склав 21,43 % (n=3), з середнім рівнем – 14,3 % (n=2) на противагу дівчат КГ1, що було також підтверджено за результатами аналізу перебігу адаптації у хлопців ЕГ1.

Загальні позитивні зміни у самопочутті дітей ЕГ1 супроводжувались підвищенням психоемоційного стану, апетиту, бажання вчитися, тривалості та якості сну, на відміну від дітей КГ1 де навпаки спостерігалось зниження даних показників.

Покращення фізичної підготовленості дітей ЕГ1 мало прояв у появі контингенту із достатнім рівнем фізичної підготовленості (25,00% (n = 3) хлопчиків і 14,29% (n = 2) дівчаток), а в КГ1 даний рівень встановлений у 4,00% (n = 1) дітей (9,09% (n = 1) хлопчиків). По завершенню педагогічного експерименту у ЕГ1 відбулось значне зменшення кількості дітей із низьким рівнем фізичної підготовленості до 15,38% (n = 4) (16,67% (n = 2) хлопчиків і 14,29% (n = 2) дівчаток), що не було характерно для дітей КГ1, де кількість дітей із низьким рівнем стала складати 48,00% (n = 12) (63,64% (n = 7) хлопчиків і 35,71% (n = 5) дівчаток).

Позитивні зміни спостерігались також для контингенту дітей учнів другого циклу навчання, у яких спостерігалось покращення показників фізичного стану дітей ЕГ2, що позначалось на зменшенні значень ЧССп від $\bar{x} = 92,15$; $S = 3,62$ уд.·хв⁻¹ до $\bar{x} = 86,60$; $S = 3,22$ уд.·хв⁻¹ та збільшення показників ЖЄЛ від $\bar{x} = 1455$; $S = 125,55$ мл до $\bar{x} = 1640$; $S = 114,25$ мл. Покращення діяльності серцево-судиної та дихальної системи у учнів ЕГ2 стало обставиною підвищення адаптаційно-резервних можливостей більше на 20 % та 5% більше підвищилася кількість дітей, які підвищили рівень своєї фізичної роботоздатності у порівнянні із дітьми КГ2.

Застосування здоров'яформуючих технологій на основі засобів активного туризму стало результатом статистично значущого ($p < 0,05$) покращення фізичної підготовленості дітей ЕГ2 за результатами виконання рухових тестів із визначення рівня розвитку гнучкості, статичної рівноваги, швидкісно-силових здібностей у хлопчиків та дівчат.

Оздоровчий вплив запропонованих заходів підтверджує підвищення ступеню опірності організму несприятливим факторам зовнішнього середовища у дітей ЕГ2 у порівнянні з КГ2, що характеризувалось зменшенням кількості випадків хвороби, загальної кількості днів хвороби та збільшення кількості дітей, що не хворіли. Серед учнів ЕГ2 збільшилася кількість учнів, які підвищили рівень шкільної мотивації, що склало на 30%

більше учнів у порівнянні із КГ2. Психоемоційний стан дітей ЕГ2 статистично значуще покращився ($p < 0,05$).

Узагальнюючи отримані результати слід підкреслити ефективність та виразну спрямованість розроблених здоров'яформуючих технологій на підвищення показників фізичного стану, рухової активності, мотивації й оптимізації процесів адаптації дітей молодшого шкільного віку до умов навчання в школі та підтверджує дієвість запропонованої концепції здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання.

У шостому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» автором на основі власних результатів і даних літератури підводяться підсумки роботи, розгорнута дискусія. На підставі ретельно виконаного огляду літератури дано пояснення змін аналізованих параметрів, логічно науково обґрунтовано індивідуальне бачення тих суперечливих питань, які стосуються досліджуваної проблеми. Охарактеризовано повноту вирішення завдань дослідження. У ході виконання дисертаційної роботи отримано три групи результатів: такі, що підтверджують і доповнюють наявні досі розробки, а також абсолютно нові дані у аспекті наукової проблеми, що вивчалася.

Дані, отримані в результаті виконання дисертаційного дослідження, розкривають механізми оптимізації процесу фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку за рахунок якісного збільшення рухової активності в режимі дня, нормалізації психоемоційного стану, що створює умови для формування здоров'я учнів початкових класів.

Автореферат відповідає тексту дисертації. Матеріали дослідження оприлюднені на V Міжнародній науково-практичній конференції «Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві» (Луцьк-Світязь, 2012); VII-XI Міжнародній науковій конференції «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2014-2018); IV Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих учених, присвяченій Всесвітньому Дню авіації і Космонавтики «Сучасні фітнес-технології у

фізичному вихованні студентів» (Київ, 2015); VII Міжнародній науковій конференції студентів і молодих вчених «UniversitySport: HealthandProsperityoftheNation» (Bucharest, Romani, 2017); XXV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав-Хмельницький, 2017); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретические и прикладные аспекты олимпийского образования, физической культуры и спорта школьников и учащейся молодежи» (Брест, Беларусь, 2017); XIII Міжнародній науково-методичній конференції «Фізичне виховання в контексті сучасної освіти» (Київ, 2018); II Науково-практичній online- конференції з міжнародною участю «Взаємодія духовного і фізичного виховання у формуванні гармонійно розвиненої особистості» (Слов'янськ, 2015); IV та V Всеукраїнській електронній конференції «Сучасні біомеханічні та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті» (Київ, 2016-2017); X Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності», (Львів, 2016); XXXIV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» (Переяслав-Хмельницький, 2017); I Всеукраїнській інтернет-конференції «Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні» (Вінниця, 2018); I Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії» (Київ, 2018); I Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та метрологічні аспекти» (Київ, 2018); на науково-методичних конференціях і круглих столах НУФВСУ, кафедр кінезіології (2012-2016), спортивної медицини (2016-2018), біомеханіки та спортивної метрології (2017-2018).

Зауваження та дискусійні питання щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи результати проведеного дослідження в цілому, хотілось відзначити певні дискусійні питання:

1. Автором під час констатувального дослідження було звернуто увагу на прогностичні показники перебігу адаптації у дітей до умов навчання, хотілось би отримати більш детальну інформацію, щодо врахування прогностичних показників перебігу процесів адаптації під час реалізації авторської концепції.

2. Зміст таблиць 3.11 та 3.12 майже дублюється, на нашу думку, доцільно було б замість таблиці 3.12 розширити інформацію аналітичним матеріалом.

3. Опис динаміки змін показників фізичної підготовленості дітей не слід було обмежувати інтегральною оцінкою фізичної підготовленості учнів молодших класів.

4. Зміст підпункту 4.1.1 доцільно було б інтегрувати у перший розділ дисертаційної роботи для створення послідовної наукової думки, щодо виявлених проблемних питань сучасного етапу розвитку системи освіти у напрямку формування здоров'я дітей та можливі шляхи їх вирішення.

5. На стр. 320 запропоновано авторський підхід до оцінки ефективності процесу фізичного виховання під час реалізації здоров'яформуючих технологій, на нашу думку, опис послідовного алгоритму дій щодо проведення запропонованої оцінки підвищив практичну значущість отриманих результатів. Запропонований авторський підхід до оцінки ефективності процесу фізичного виховання під час реалізації здоров'яформуючих технологій варто було б відобразити у науковій новизні роботи.

6. Висновки до четвертого розділу доцільно було б розширити за рахунок більш детального представлення запропонованої авторської концепції.

Проте, висловлені нами зауваження і дискусійні питання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Гончарової Наталії Миколаївни і не знижують наукову і практичну значимість отриманих результатів.

Висновок. На підставі викладеного вважаю, що дисертаційна робота Гончарової Наталії Миколаївни «Теоретико-методичні основи здоров'яформуючих технологій в процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку», є самостійним та завершеним науковим дослідженням, у якому отримані нові науково обґрунтовані результати, відповідає вимогам пп. 9,10 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання
і спорту, професор, завідувач кафедри
спортивно-масової та туристичної роботи
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

А. І. Альошина

